

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Demokratia ja vaalit

PÖYTÄKIRJA

VN/5365/2020

3.6.2020

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittäminen ja nuorten osallisuuden edistäminen (DINO II); koordinaatioryhmän kokous 1/2020

Aika 2.6.2020 klo 10.00-11.30

Paikka Teams

Osallistujat

- x Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö (puheenjohtaja)
- x Liisa Männistö, oikeusministeriö (sihteeri)
- x Anssi Pirttijärvi, Valtion nuorisoneuvosto / opetus- ja kulttuuriministeriö
- x Anna Mikander (x Marja N. Pulkkinen), opetus- ja kulttuuriministeriö
- x Rauno Merisaari (x Tiina Markkinen), ulkoministeriö
- x Markku Mölläri (~~Sonja Joutsenlahti-Wuoristo~~), valtiovarainministeriö
- x Heta-Elena Heiskanen (~~Pekka Harju-Autti~~), ympäristöministeriö
- x Kristina Kaihari (~~Santeri Suvanto~~), Opetushallitus
- x Sirpa Rautio (~~Mikko Jeronen~~), Ihmisoikeuskeskus

Kutsutut asiantuntijat

- x Mari Ahonen-Walker, Suomen Kuntaliitto ry
- x Ira Custódio, Lastensuojelun keskusliitto ry
- x Elina Eerola, Sitra
- ~~Jaana Fedotoff, Koordinaatti~~
- x Anu Gretschel, Nuorisotutkimusseura ry
- x Jenni Helenius, Mannerheimin lastensuojeluliitto ry
- ~~Riikka Jalonen, Rauhankasvatusinstituutti ry~~
- x Anu Juvonen, Demo Finland ry
- x Tiina Karhuvirta, Opinkirjo ry
- ~~Peter Kariuki, Etnisten suhteiden neuvottelukunta Etno~~
- x Tuija Kasa, Helsingin yliopisto
- x Marjo Kenttälä, Opinkirjo ry
- x Elina Kestilä-Kekkonen, Turun yliopisto
- x Tomi Kiilakoski, Nuorisotutkimusseura ry
- ~~Eero Kitunen, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry~~
- x Hanna Kivimäki, Nuorisovaltuustojen liitto Nuva ry
- x Pirjo Kovalainen, Koordinaatti
- ~~Päivi Kurikka, Suomen Kuntaliitto ry~~
- x Sofia Laine, Nuorisotutkimusseura ry
- x Oscar Lindvall, Nuorisovaltuustojen liitto Nuva ry
- x Sami Myllyniemi, Nuorisotutkimusseura ry

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

x Matias Mäkiranta, Nuorisovaltuustojen liitto Nuva ry
~~Hanna Nurmi, Plan Suomi ry~~
 x Hanna-Kaisa Pernaa, Vaasan yliopisto
~~Marie Rautava, Mannerheimin lastensuojeluliitto ry~~
 x Matti Rautiainen, Jyväskylän yliopisto
 x Heidi Rosbäck, Nuorten Akatemia ry
 x Kirsi Ruhanen, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry
 x Vihtori Suominen, Nuorisovaltuustojen liitto Nuva ry
~~Nina Suorsa, Etnisten suhteiden neuvottelukunta Etno~~
 x Nea Tarvainen, Nuorisovaltuustojen liitto Nuva ry
 x Eeva-Liisa Tilkanen, Nuorten Suomi ry
 x Terhi Tuukkanen, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
 x Gelawej Viyan, Plan Suomi ry
 x Jukka Viljanen, Tampereen yliopisto
 x Virva Viljanen, Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi ry
~~Heikki Vuojakoski, Nuorten Akatemia ry~~
 x Mari Väistö, Lastensuojelun keskusliitto ry

Asialista

- 1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Todettiin läsnäolijat. Puheenjohtaja totesi, että tässä kokouksessa on tarkoitus antaa yleiskatsaus meneillään oleviin hankkeisiin ja toimenpiteisiin demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen sekä nuorten osallisuuden edistämisen saralla. Seuraavissa kokouksissa valitaan muutama ajankohtainen hanke tai toimenpidekokonaisuus, joita esitellään ja joista keskustellaan syvällisemmin. Verkoston jäseniltä pyydetään toiveita ja ehdotuksia käsiteltäviksi hankkeiksi / teemoiksi.
- 2 Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin muutoksitta.
- 3 Koordinaatioryhmän toimeksianto ja tehtävät (liite 3.1)

Todettiin koordinaatioryhmän toimeksianto ja tehtävät asettamispäätöksen mukaisesti.
- 4 Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatus ja nuorten osallisuuden edistäminen hallitusohjelman hankkeissa
 - [Kansallinen demokratiaohjelma 2025](#)
Niklas Wilhelmsson, Liisa Männistö, Anna Mikander, Tuija Kasa
 - [Valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan ohjelma 2020-2023](#) sekä [nuorten osallisuuden osaamiskeskus](#)
Marja Pulkkinen
 - *Nuorten osallisuus ympäristöministeriön hankkeissa*
Heta Heiskanen

- [Sitran Demokratiakokeilut 2020 -hanke](#)
Elina Eerola

Kuultiin esitykset ja käytiin lyhyt keskustelu (osittain chatissä) hankkeista sekä niihin liittyvistä muista toimenpiteistä ja meneillään olevista muista hankkeista.

Anu Juvosen mukaan Demo ry seuraa sekä EU:n ihmisoikeus- ja demokratiatoimintasuunnitelman (2020-2024, ulkosuhteet) että komission Democracy Action Planin (sisäsuhteet) työstöä aktiivisesti eurooppalaisen verkostonsa kanssa. Poliitiikan johdonmukaisuus on Juvosen mukaan olennaista.

Tiina Karhuvirta kertoi, että Opinkirjo on kehittänyt oppikirjojen osalta demokratiakasvatus- ja ihmisoikeuskasvatuksen huomiomista Fingon (ent. Kepa) kanssa. Lisätietoja:

<https://www.globaalikasvatus.fi/sites/default/files/oppimateriaalit-ajantasalle-muistilista.pdf>

Kristina Kaihari totesi, että opetussuunnitelman perusteet (OPS) ovat tärkein koulutusta ja koulujen toimintaa ohjaava poliittinen asiakirja. Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen sekä osallisuutta edistävän yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ovat kaiken keskiössä uusimmissa, vuonna 2016 käyttöön otetuissa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen OPSeissa hyvin monin tavoin. Suomi on Kaiharin mukaan vahvasti mukana Anna Mikanderin mainitsemassa Euroopan neuvoston demokratiakompetenssien viitekehyksen jalkauttamistyössä EPAN:issa (Education Policy Advisers Network) <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/education-policy-advisers-network-epan->. Kaihari on Suomen edustajana EPANissa. Pian julkaistaan suomennettu RFDC:n vol. 1. Lisäksi Opetushallitus on aloittanut sen jalkauttamista kouluihin *Free to Speak - Safe to Learn* -hankkeen työkalujen avulla <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/home>.

Tiina Karhuvirta kertoi, että Nuorten parlamentissa oli tarkoitus järjestää seitsemän eri valiokuntaa, jossa oppilaiden oli tarkoitus käsitellä ilmastonmuutosta, -politiikkaa ja toimenpiteitä. Etukäteisvalmistautumista tuettiin materiaalilla. Istunto kuitenkin peruuntui keväältä koronaepidemian takia.

Markku Mölläri kertoi, että Euroopan neuvosto järjestää marraskuussa ison demokratiafoorumia, jonka teemana ”voiko demokratialla pelastaa ympäristön?”. Mölläri ehdotti, että foorumiin voitaisiin yrittää saada mukaan jokin kokonaisuus Suomesta.

5 Tilannekatsaus teemaan liittyviin tutkimushankkeisiin ja selvityksiin

- [AllYouth-hanke](#)
Jukka Viljanen

- [Education, Political Efficacy and Informed Citizenship \(EPIC\)-hanke](#)
Elina Kestilä-Kekkonen

- [Nuorisobarometri](#)
Tomi Kiilakoski
- [Lasten ja nuorten osallistumisoikeuksien arviointityökalun pilotointi \(CPAT\)](#)
Liisa Männistö

Kuultiin esitykset ja käytiin niistä lyhyt keskustelu (osittain chatissä).

6 Muut ajankohtaiset hankkeet

Aikataulusyistä pyydettiin osallistujia kirjoittamaan tietoja meneillään olevista muista hankkeista chatiin.

Ira Custódio kertoi, että Lastensuojelun Keskusliitto on mukana komission hankkeessa "Examining child participation in EU political and democratic life": <https://www.rand.org/randeurope/research/projects/eu-child-participation-in-political-democratic-life.html>. Hanke on vielä alkuvaiheessa.

Anu Juvonen kertoi Demo ry:n vuosittaisesta Demokratia-akatemiasta, jossa mukana kaikkien eduskuntapuolueiden nuorisojärjestöt. Tavoitteena on monipuolueyhteistyön ja dialogin tukeminen ja tutustuminen kansainväliseen demokratiatukeen. Dialogi jatkuu tunisialaisten nuorisopoliitikkojen kanssa kokemustenvaihdon merkeissä.

7 Muut asiat

Ei muita asioita.

8 Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään syys-lokakuussa, ajankohta ja paikka/foorumi ilmoitetaan myöhemmin. Teematoiveita ja -ehdotuksia voi lähettää Liisa Männistölle.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.45.